Gemeente Heerde

cittaslow

Raadsvoorstel

Raadsvergadering:	24 juni 2024
Commissie:	11 juni 2024
Agendapunt:	8.
Onderwerp:	Jaarstukken Gemeenschappelijke Regeling Basismobiliteit (Vervoerscentrale Stedendriehoek/PlusOV)
Afdeling:	SMV
Opsteller:	Aron de Bruijn & Jeannette van der Beek
Telefoonnummer:	0578 699494
E-mailadres	a.de.bruijn@heerde.nl/j.vander.beek@heerde.nl
Portefeuille:	J.W.J. van Ommen
Programma:	Samenleving

De raad besluit om:

1. Kennis te nemen van:
    a. de concept jaarrekening 2023;
    b. de Kadernota 2025-2028 Vervoerscentrale Stedendriehoek ;
    c. de concept begroting 2025 van de GR Basismobiliteit inclusief de meerjarenbegroting 2025 – 2028.
2. Bijgevoegde zienswijze over de concept begroting 2025-2028 in te dienen.
3. De concept begroting 2025 inclusief de meerjarenbegroting 2025 – 2028 ter inzage te leggen.

Inleiding
De gemeente Heerde werkt in de Gemeenschappelijke Regeling Basismobiliteit (PlusOV) samen in de regio met in totaal 9 gemeenten, waaronder Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Lochem, Voorst en Zutphen. In overeenstemming met het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de Gemeenschappelijke Regeling Basismobiliteit (GR) heeft het bestuur van de uitvoeringsorganisatie de concept jaarrekening 2023, de Kadernota 2025-2028 en de concept begroting 2025-2028 aan uw raad toegezonden. Het dagelijks bestuur vraagt uw raad uiterlijk 5 juli 2024 een eventuele zienswijze kenbaar te maken.

Beoogd doel
Voorliggend voorstel beoogt de jaarstukken 2023, de Kadernotitie 2025-2028 en de concept begroting 2025-2028 van de GR Basismobiliteit ter besluitvorming aan de raad aan te bieden. Binnen de daarvoor gestelde termijn kan de gemeenteraad een zienswijze indienen over de concept begroting 2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Basismobiliteit.

Bevoegdheid / Juridisch kader
Op grond van artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) stuurt het bestuur de Kadernota samen met de voorlopig vastgestelde jaarrekening vóór 30 april aan de raden van de deelnemende gemeenten.
Op grond van artikel 35 Wgr stuurt het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij door het bestuur van de uitvoeringsorganisatie wordt vastgesteld naar de raden. De ontwerpbegroting wordt door het gemeentebestuur van de deelnemende gemeenten ter inzage gelegd (art. 35.2 Wgr). De raden hebben de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze (art. 35.3 Wgr).

Eerdere besluitvorming en kaders
Niet van toepassing

Argumenten
Ad 1a. Concept jaarrekening 2023
1. De concept jaarrekening 2023 geeft inzicht in de (financiële) resultaten van PlusOV over 2023.

De totale lasten van PlusOV zijn in 2023 hoger dan in 2022. Hiermee was in de begroting al rekening gehouden. Uiteindelijk zijn deze € 221.066,- lager dan begroot. De jaarrekening van PlusOV sluit met een voordelig saldo van € 951,-.
2023 is een coronavrij jaar geweest. Hierdoor is het aantal ritten weer gestegen. Ook constateren we dat de reiziger langere ritten maakt. We zitten hiermee nog niet op het volume van voor corona. Helaas kampten we nog steeds met een chauffeurstekort. Ondanks dat heeft het klanttevredenheidsonderzoek voor leerlingenvervoer in januari 2024 een 7,3 opgeleverd. Het vraagafhankelijke vervoer is gewaardeerd met een mooie 8,3.
Een uitgebreidere toelichting op de financiële gevolgen voor de gemeente Heerde vindt u onder het kopje Geld.

Bevoegdheid raad: Op grond van de Wgr wordt de jaarrekening ter kennisname voorgelegd aan de raden. De jaarrekening is een feitelijke weergave van de resultaten over het jaar 2023. U kunt hierop geen invloed meer uitoefenen.

2. De accountantsverklaring is nog niet opgenomen in het document Concept jaarrekening 2023. Inmiddels is wel bekend dat de accountant geen controleverschillen ten aanzien van rechtmatigheid heeft geconstateerd.
   De accountant is voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Deze verklaring wordt toegevoegd aan de definitief door het bestuur van PlusOV vast te stellen jaarrekening en u dan ter kennisname toegezonden.

Bevoegdheid raad: De raad krijgt ook deze verklaring ter kennisname aangeboden en kan daar geen invloed meer op uitoefenen.

Ad 1b. Kadernota 2025-2028
De kadernota geeft een overzicht van de risico's en beheersmaatregelen van PlusOV. De uitgangspunten in deze nota zijn opgenomen in de begroting 2025 en verder. In de nota zijn geen beleidsuitgangspunten met betrekking tot het vervoer opgenomen. Hiervoor zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk. PlusOV is immers een beleidsarme GR.

In de bijgaande kadernota geeft de directeur van PlusOV een aantal punten weer waar de komende jaren op gefocust wordt. PlusOV wil de processen van de keten van reiziger-gemeente-PlusOV-vervoerder verbeteren. Verder gaat PlusOV zich richten op het beheersen van de organisatiekosten. Een belangrijk punt voor de komende jaren is de vraag naar vervoer af te stemmen op het beperkte aanbod aan chauffeurs. PlusOV ziet vooral extra druk ontstaan in het leerlingenvervoer.

In de kadernota wordt voor de begroting 2025 gerekend met een NEA-Index van 5,1%. Voor de loonkosten geldt een CAO van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. Vanaf 1 januari 2024 zijn de lonen gestegen met 4,75%. Vanaf 1 oktober 2024 stijgen deze nog eens met 1,25%. Daarnaast wordt een inflatie verwacht van 2,5%. Deze is van toepassing op de organisatiekosten, exclusief de loonkosten. Voor het vervoersvolume wordt een jaarlijkse stijging verwacht van 7%. Hiermee komen we in 2028 uit op het volume van voor corona. De vervoerskosten zijn ongeveer 80% van de totale begroting.
Verder is in de kadernota uitgegaan van het voldoen aan de prestatie-indicatoren die zijn opgenomen in de dienstverleningsovereenkomst die elke deelnemende gemeente met PlusOV heeft gesloten.

Bevoegdheid raad: De raad krijgt de kadernota ter kennisname aangeboden en kan daar geen invloed meer op uitoefenen.

Ad 1c. Concept begroting 2025-2028
De concept begroting 2025-2028 geeft inzicht in de beoogde activiteiten voor 2025 en verder en de financiële consequenties daarvan. De concept begroting 2025 is gebaseerd op een doorrekening van de jaarrekening 2023 en sluit met een saldo van € 0,-. De begroting van PlusOV laat voor 2025 een stijging zien van 1,1 miljoen, 13,9 miljoen in 2025 ten opzichte van 12,8 miljoen in 2024. Bij de beschrijving onder Ad 1b. zijn de oorzaken hiervan aangegeven.

Om de bijdrage in perspectief te zetten, zijn in de tabel hieronder de totale lasten van PlusOV over de jaren 2019 tot en met 2025 vermeld:

2019	Jaarrekening (dus gerealiseerd)	€ 16.427.803
2020	Jaarrekening (dus gerealiseerd)	€ 10.701.593
2021	Jaarrekening (dus gerealiseerd)	€ 10.522.129
2022	Jaarrekening (dus gerealiseerd)	€ 9.995.505
2023	Jaarrekening (dus gerealiseerd)	€ 11.802.759

2024	Begroting	€ 12.851.140
2025	Begroting	€ 13.909.523

Bevoegdheid raad: Voor de ontwerpbegroting 2025 geldt dat de raad een zienswijze hierover kan indienen.

Ad 2. Zienswijze
In paragraaf 2, onder 2.1 Vervoersvolume in de conceptbegroting meldt het bestuur dat in afwijking van de Kadernota een taakstelling in de begroting is opgenomen om de toename in het vervoersvolume te reguleren tot maximaal 3,5% stichting per jaar. Hierdoor is een beperking van de kostenstijging mogelijk van 12,5% naar 8,8% per jaar in de begroting van 2025 en verder. Het bestuur heeft echter geen onderbouwing gegeven, hoe deze taakstelling te gaan realiseren. Omdat er een wettelijke zorgplicht is op een groot deel van het vervoersvolume, is niet te voorspellen of een dergelijke taakstelling realistisch is.
Deze taakstelling is sowieso ambitieus waar het gaat om het verwachte vervoersvolume voor de gemeente Heerde. We zien in het eerste kwartaal 2024 voor onze gemeente al een stijging van 21% van het routegebonden vervoer ten opzichte van het eerste kwartaal in 2023. Dit is in lijn met onder andere de landelijke trend van meer kinderen naar het speciaal onderwijs en daarmee een grotere vervoersvraag. En daarnaast de toename in het Jeugdwetvervoer.
Voor een aantal andere gemeenten binnen de GR lijkt de aanpassing naar 3,5% wel realistisch. Het is wenselijk om een realistische begroting vast te stellen, die voor elke deelnemende gemeente positief uitvalt. Dit, om te voorkomen dat achteraf een forse nabetaling bij de jaarrekening moet plaatsvinden. In de bijgevoegde zienswijze (bijlage 6) is hierover een passage opgenomen.
Bij de komende begrotingsvoorstellen voor de gemeente Heerde zullen wij deze bijstelling van 7 naar 3,5 daarom niet verwerken en uitgaan van een stijging van het vervoersvolume van 7%, met de daarbij behorende budgetten.

De begroting van PlusOV van 2025 en verder is onder andere gebaseerd op de al eerder genoemde kwalitatieve prestatie-indicatoren (kpi's). Deze indicatoren zijn vrij ambitieus opgesteld. Een voorbeeld hiervan is de kpi voor het opnemen van de telefoon. 80% van de gesprekken moeten binnen 20 seconden worden opgenomen. In 2023 is dit uitgekomen op 75%. (Ter vergelijk: de norm binnen de gemeente Heerde is in 2021 gesteld op 40 seconden.) In de begroting is hiervoor een uitbreiding van het aantal fte opgenomen, zodat de gestelde norm in 2025 wel gehaald kan worden. Dit betekent extra personeelskosten. De vraag is of alle gestelde kpi's nog realistisch zijn en zo ja, of we deze eventueel naar beneden zouden willen bijstellen. Dat levert namelijk een besparing op het aantal fte's op en daarmee kosten. In de bijgevoegde zienswijze is daarom het advies aan het bestuur van PlusOV opgenomen, om bij de herziening van de dienstverleningsovereenkomst kritisch te kijken naar deze kpi's en deze zo mogelijk bij te stellen. De voorgestelde personeelsuitbreiding op telefonie zou ons inziens hiermee voorkomen kunnen worden.

In de afgelopen jaren en voor de komende jaren zien we, zoals vermeld, een stijgende vraag in het routegebonden vervoer. Daarnaast is er sprake van een landelijk chauffeurstekort. Vraag en aanbod lijken voor de toekomst hierdoor steeds minder op elkaar afgestemd. Er is een aantal knoppen waaraan we kunnen draaien om deze trend tegen te gaan. Een daarvan is kritisch kijken naar de toegang tot het vervoer.
Momenteel loopt er binnen onze eigen organisatie een onderzoek naar de manier waarop we de toegang hebben georganiseerd en waar de knelpunten, uitdagingen en oplossingen zitten. We proberen op deze manier mee te denken in een oplossing om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

Wil dit effect hebben op PlusOV, dan is het noodzakelijk dat alle deelnemende gemeenten aan de GR zich inzetten om de vraag terug te dringen tot in elk geval het niveau van het aanbod. Daarmee wordt mogelijk ook voorkomen dat de kosten voor de toekomst aanzienlijk stijgen. In de zienswijze is daarom een signaal opgenomen richting alle deelnemende gemeenten om een dusdanige inspanning te verrichten dat de begroting voor de komende jaren niet enorm stijgt.

Ad 3. Ter inzage legging
Artikel 35.2 van de Wgr schrijft voor dat de ontwerpbegroting 2024 door het gemeentebestuur van de deelnemende gemeenten ter inzage wordt gelegd.

Kanttekeningen
De gemeente heeft een zorgplicht waar het gaat om routegebonden vervoer. Dat zorgt ervoor dat we beperkt invloed kunnen uitoefenen op het aantal te verstrekken beschikkingen. Ook hebben we geen directe invloed op de prijs van brandstof en de lonen. Dat kan betekenen dat de ambitie om te bezuinigen op de vervoerskosten niet of niet geheel waargemaakt kan worden.
Samen met PlusOV kijken we per kwartaal wat de ontwikkelingen zijn en proberen hier zoveel mogelijk op te sturen.

Geld
Ad 1a. Concept jaarrekening 2023
Zoals is aangegeven sluit de concept jaarrekening van PlusOV met een bedrag van € 951,-, waarbij de totale lasten uitkwamen op € 11.802.759. De bijdrage van de gemeente Heerde in dat bedrag was op basis van de begroting 2023 geraamd op € 892.032,- (excl. BTW en exclusief de reizigersbijdrage). De werkelijke bijdrage over 2023 komt op grond van de jaarrekening uit op € 1.003.436,- excl. BTW. Dit is exclusief de inmiddels ontvangen reizigersbijdragen over 2023 van € 17.078,25 (excl. BTW). De bijdrage over 2023 komt hiermee op € 986.357,75. De stijging zit vooral in de toename van de kosten in het Vraagafhankelijke Vervoer. Het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer is constant gebleven, maar onder andere de hogere vervoerskosten hebben ook hier geleid tot hogere kosten. Het aantal reizigers in het Jeugdwetvervoer is toegenomen ten opzichte van 2022, wat ook een deel van de kostenstijging verklaart. Het dagbestedingsvervoer blijft achter bij de begroting, zowel in aantallen als in kosten.

Begin 2024 heeft het bestuur van PlusOV een besluit genomen over de afwikkeling van de optimalisatiereserve en de RG6-reserve. De batige saldi zijn overgeboekt naar de algemene reserve. Hiermee komt de reserve boven de in de GR Basismobiliteit opgenomen maximale hoogte van de reserves. Dit mag niet hoger zijn dan 5% van de exploitatielasten. Het bedrag dat boven dit maximum uitkomt, wordt verdeeld onder de 9 deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Heerde betekent dit een bedrag van € 20.263,-.

Ad 1b. Concept begroting 2025
Zoals hiervoor gemeld, is het aantal leerlingen uit Heerde dat gebruikmaakt van het leerlingenvervoer gelijk gebleven ten opzichte van het schooljaar 2022-2023.
We hebben in 2023 opnieuw een stijging gezien in het jeugdwetvervoer en het vraagafhankelijk vervoer, naast een daling in het dagbestedingsvervoer. De laatste twee vervoersvolumes zijn zoals eerder aangegeven nog niet op het niveau van voor corona. Het is moeilijk te voorspellen wat dit in de toekomst gaat doen. De cijfers over het eerste kwartaal 2024 laten opnieuw een stijging zien ten opzichte van het eerste kwartaal 2023.

Bij de kadernota is uitgegaan van een stijging van het vervoersvolume voor de jaren 2025-2028 van 7%. Het bestuur van PlusOV heeft in de meerjarenbegroting gerekend met een stijging van dit volume van 3,5%. Dit in afwijking van de uitgangspunten in de kadernota.

Omdat we in Heerde in 2023 al geconfronteerd zijn met hogere werkelijke kosten dan geraamd, wordt er in de meerjarenbegroting van de gemeente zelf uitgegaan van een kostenstijging van 7%. Wij zijn van mening dat we hiermee de kosten realistisch ramen op basis van het in de gemeente Heerde te verwachten vervoersvolume. We rekenen daarom met een bijdrage aan PlusOV van € 1.251.848,- in plaats van de in de begroting genoemde € 1.080.279,-. Onder het kopje Zienswijze is hierover ook het een en ander opgenomen.

In de begrote bijdrage voor Heerde zijn de hiervoor genoemde factoren voor kostenstijging verwerkt. Ook de toename in het vervoersvolume is hierin meegenomen. Voor het leerlingenvervoer geldt dat de gemeente onder voorwaarden een vervoersplicht heeft. De totale kosten voor de komende jaren zijn daarmee afhankelijk van het aantal toe te kennen vervoersvergoedingen. Daarnaast is hier nog geen rekening gehouden met de te ontvangen reizigersbijdragen, die wij ontvangen voor ritten die gemaakt worden binnen het vraagafhankelijk vervoer. De uiteindelijke kosten voor het jaar 2025 worden gebaseerd op het werkelijke gebruik.

Communicatie
Zie uitvoering, overigens geen externe communicatie.

Uitvoering
Na besluitvorming door uw raad wordt aan het dagelijks bestuur van de GR Basismobiliteit bijgevoegde zienswijze gezonden over de ontwerpbegroting 2025 inclusief meerjarenraming 2026 - 2028.

De ontwerpbegroting 2025 wordt ter inzage gelegd door de gemeente Lochem.

Advies commissie(s)
[Dit wordt ingevuld nadat het advies is behandeld in de commissievergadering].

Heerde, 21 mei 2024

Het college van Heerde
Mr. O.G. Prinsen, burgemeester
B. van Zuthem, gemeentesecretaris

Bijlagen:
1. Raadsbesluit jaarstukken GR Basismobiliteit
2. Brief concept jaarrekening en begroting aan de raad en colleges
3. Concept jaarrekening 2023 GR Basismobiliteit
4. Kadernota 2025-2028 GR Basismobiliteit
5. Concept begroting 2025-2028 GR Basismobiliteit
6. Zienswijze begroting 2025-2028 GR Basismobiliteit

Ter inzage:
-